

Kjell-Olof Feldt. Vem lita på om inte sina egna?

Dagens Nyheter 1995-08-17 Sida: 2 Författare: KJELL-OLOF FELDT

En obehaglig känsla att hela sanningen inte kommit fram +++

"VI MÅSTE ju kunna lita på våra poliser och åklagare". Med dessa ord, kan man nog säga, sammanfattade ordföranden Ragnar Edenman år 1987 den parlamentariska kommissionens uppfattning om hur spaningen efter Olof Palmes mördare skötts. Hittills har jag utgått från samma axiom. Det faller sig naturligt inte minst av det skälet att jag själv större delen av mitt liv varit en del av statsapparaten. Vem skulle man lita på om inte sina egna? Med "lita på" menar jag inte att myndigheters misstag, slarv, okänslighet eller t o m övergrepp mot medmänniskor är uteslutna. Dylikt har jag haft åtskilliga tillfällen att iaktta. Inte heller utgår jag från att myndighetspersoner anklagade för sådana gärningar självklart skall erkänna, erbjuda rättelse etc. Också de kan förneka det uppenbara, slingra sig, ljuga eller skylla på andra. Men det jag litar på är att statens myndigheter skall vara trogna mot staten själv, mot det demokratiska system och den rättsordning som ger dem just myndighet och makt. Därför måste det uteslutas att den svenska ämbetsmannakåren, ens till någon del, kan ingå i en konspiration riktad mot landets politiska ledning och statens högsta myndighet, dvs regeringen.

Ändå krävs det en extra dos av denna övertygelse för att kunna tolka alla besynnerligheter och skandaler i polisens hantering av mordet på Olof Palme enbart som resultatet av missgrepp, inkompetens och den psykos som uppståndelsen kring denna händelse otvivelaktigt åstadkom. Dock underlättades det av att anhängarna av den konspiratoriska tolkningen, det s k polisspåret, mest levererade fantasifulla historier, utan något sammanhängande sakligt underlag.

DENNA SOMMAR HAR jag läst ett nytt bidrag till teorin om att mordet var en konspiration med sina rötter i det svenska polisväsendet, boken "Inuti labyrinten" av bröderna Kari och Pertti Poutiainen. Och det bygger på analyser och faktasammanställningar av annorlunda halt än de jag sett tidigare. Det som fött och gött misstron mot polisens roll i detta drama är framför allt två omständigheter. Den ena är det oförsvarliga sjabbel minuterna och timmarna efter mordet som ledde till att någon effektiv spaning efter gärningsmän inte utfördes och att brottsplatsutredningen fick allvarliga brister. Den andra är naturligtvis det faktum att "Sveriges största brottsutredning" slog slint i

alla sina försök att hitta en eller flera gärningsmän: antingen friades de - "33-åringen" och Christer Pettersson - eller också rann det bara ut i sanden - PKK.

Den gängse förklaringen till det första fenomenet är att Stockholmspolisens sambandscentral (SBC) denna natt innehöll personal som var a) handlingsförlamad b) inkompetent c) underbemannad. Därav följde alla ödesdigra missgrepp: larm som inte gavs, vittnesmål som kom bort, protokoll som inte fördes, datorer som inte fungerade osv. Det bröderna Poutiainen gör i sin bok är att sekund för sekund, timme för timme analysera händelseförloppet. Med noggrannhet och detaljrikedom \$ deras bok är på över 800 sidor och kräver läsare med stort tålamod \$ plöjer de igenom allt material och all dokumentation som de kommit över, inte alltid utan motstånd från berörda myndigheter. Deras tes är att SBC varken var handlingsförlamad eller inkompetent. Tvärtom agerade man metodiskt och effektivt för att fördröja spaning och försvåra utredning av vad som faktiskt hänt. Av denna tes följer naturligtvis att författarna vill visa att de misslyckade tillslagen var lika misslyckade försök att få en gärningsman dömd - helst en ensam galning - så att konspirationen inte avslöjades. Men även om det torde vara klarlagt att polisens metoder i dessa fall var minst sagt okonventionella, när det gällde att skaffa fram vittnesmål, är det skildringen av mordnattens händelser och anknytande polisaktioner som skapar den riktigt obehagliga känslan av att hela sanningen inte kommit fram, trots alla kommissioner och utredningar. Jag inser det oerhörda i att ens antyda att svenska poliser, kanske på högsta nivå, skulle ha deltagit i en komplott för att mörda landets statsminister. Ingen person i ansvarig ställning har heller gjort det. Och själv kan jag under min läsning i sommarens värme ha förletts av skickliga manipulationer med klockslag, bandavskrifter och dataloggar.

MEN BOKEN "Inuti labyrinten" har tvingat mig att börja fundera över om min tillit till myndigheters lojalitet mot sin egen stat är så välgrundad som jag vill tro. Troligen blir den frågan obesvarad. Men jag hoppas ändå att den kommission, nummer tre i ordningen, som nu skall gå igenom mordutredningarna på nytt, ställer den med större skärpa än sina föregångare.

© Dagens Nyheter eller artikelförfattaren.